

De vzw

Federale Overheidsdienst
Justitie

.be

Foto's: PhotoAlto - Professional Practices by Laurence Mouton
PhotoAlto - People at Work by Vincent Hazat

VOORWOORD

De Belgische Grondwet voorziet in de vrijheid van vereniging. Die vrijheid van vereniging kan op verschillende wijzen worden uitgeoefend, onder andere door de oprichting van een vereniging zonder winstoogmerk (vzw). Sinds het begin van de vorige eeuw kennen de vzw's een stijgend succes en komen zij in heel uiteenlopende sectoren voor, zoals hulp aan kansarme personen, wijkcomités, sportverenigingen, jeugdbewegingen, enz.

De wet van 27 juni 1921 die de verenigingen zonder winstoogmerk regelt, werd voor het laatst in 2002 grondig gewijzigd. De hervormingen beogen vooral een grotere transparantie van de werking van de verenigingen ten aanzien van derden en van hun leden. Daarnaast werd ook een boekhoudkundig kader aangeboden en zijn meer gerichte maatregelen genomen om de werking van verenigingen te verbeteren.

Deze brochure wil personen die een vzw wensen op te richten of er activiteiten mee willen uitoefenen, informeren in een duidelijke en voor iedereen toegankelijke taal.

INHOUD

Inhoud	4
Wat is een vzw?	6
Waarom een vzw oprichten?	7
Wie stelt de vzw samen?	8
Lidmaatschap, uitsluiting en ontslag van een lid.....	8
Hoe worden de statuten opgesteld?	9
Vorm van de statuten.....	9
Aantal exemplaren.....	9
Verplichte statutaire vermeldingen.....	9
Benaming – afkorting ‘vzw’ – ‘valse stichtingen’.....	9
Maatschappelijke zetel: nauwkeurig adres en gerechtelijk arrondissement.....	10
Doel van de vzw.....	10
Leden van de vzw.....	10
Algemene vergadering: bevoegdheden, bijeenroeping en communicatie aan de leden.....	11
Bestuurders: benoeming, afzetting en bevoegdheden.....	12
Bijdragen of stortingen ten laste van de leden.....	12
Gebruik van het vermogen in geval van ontbinding.....	12
Duur van de vzw.....	12
Wat zijn de sancties als de statuten onvolledig zijn?.....	13
Welke formaliteiten moet u vervullen na de ondertekening van de statuten?.....	13
Neerlegging van de statuten ter griffie van de rechtbank van koophandel.....	13
Bekendmaking van de statuten en van de bestuurders.....	13
Register van de leden.....	14
Wanneer verwerft de vzw de rechtspersoonlijkheid?.....	14
Vereniging in wording.....	15
Ondernemingsnummer.....	15
Hoe is een vzw georganiseerd?	16
Algemene vergadering.....	16
Bevoegdheden.....	16
Stemrecht.....	16
Bijeenroepen.....	16
Notulen.....	17
Raad van bestuur.....	17

Samenstelling	17	Publicatie	26
Wijziging van de samenstelling	18	Welke boekhoudkundige verplichten hebben vzw's?	27
Bevoegdheden	18	Goedkeuring van de rekening	28
Beperking van de bevoegdheden - taakverdeling	19	Bekendmaking van de rekening	28
Vertegenwoordiging	19	Aanwijzing van de rekeningcommissarissen	28
Voorzitter	20	Hoe is het vermogen van de vzw geregeld?	29
Bijzondere mandaten	20	Machtigingsprocedure	29
Bezoldiging - werkgelegenheid	20	Een gift fiscaal aftrekken	30
Bekendmaking	21	Wanneer en hoe kan een vzw worden ontbonden en vereffend?	31
Overdracht van het dagelijks bestuur	21	Vrijwillige ontbinding	31
Bestuurshandelingen	22	Gerechtelijke ontbinding	32
Statuut van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen	22	Verloop van de procedure	32
Beperking van de bevoegdheden	23	Bestemming van het vermogen	32
Aantal gedelegeerden	23	Bekendmaking	32
Bekendmaking	24	Hoe is de aansprakelijkheid geregeld?	33
Hoe kunnen de statuten van een vzw worden gewijzigd?	25	Aansprakelijkheidsrisico van de vereniging	33
Bijeenroeping van de algemene vergadering	25	Aansprakelijkheidsrisico van de leden	33
Aanwezigheids- en stemquorum	25	Aansprakelijkheidsrisico van de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen	34
Aanwezigheidsquorum	25	Referentieteksten	35
Stemquorum	25		

Wat is een vzw?

Een vereniging zonder winstoogmerk is een groep natuurlijke personen of rechtspersonen die een belangeloos doel nastreven.

Als u beslist om een vzw op te richten, dan mag dit u geen stoffelijk voordeel verschaffen. Dit verbod betekent dat u, als lid van een vereniging zonder winstoogmerk, geen voordelen mag ontvangen die zouden voortvloeien uit de activiteiten van de vereniging. Dat is een belangrijk verschil met de handelsvennootschappen waarbij het de bedoeling is de vennoten te verrijken.

Het begrip voordeel moet op strikte wijze worden geïnterpreteerd. Het gaat om een rechtstreeks vermogensvoordeel, de rechtstreekse verdeling van geldbedragen, van roerende goederen, ... Het is daarentegen niet uitgesloten dat uit de activiteiten van de vereniging een onrechtstreeks vermogensvoordeel, zoals een besparing, wordt getrokken, bijvoorbeeld het lidmaatschap van een sportclub dat leidt tot kortingen bij de aankoop van materieel.

De vzw onderscheidt zich van de feitelijke vereniging. Dit is een vereniging opgestart door een overeenkomst tussen natuurlijke personen. Ze heeft geen rechtspersoonlijkheid en kent geen specifieke

wettelijke regeling. De leden kunnen persoonlijk aansprakelijk worden gesteld en investeren hun eigen vermogen. Een feitelijke vereniging is met andere woorden niet meer dan de overeenkomst tussen natuurlijke personen om een vereniging op te starten met een gemeenschappelijk doel.

De vzw beschikt over eigen rechtspersoonlijkheid die losstaat van die van haar leden. De rechtspersoonlijkheid betekent dat de vzw zelf rechten en plichten heeft. Als lid beschikt u over een beperkte aansprakelijkheid en investeert u in beginsel uw eigen vermogen niet voor de verbintenissen van de vzw.

Ook een ivzw onderscheidt zich van een vzw. Ivzw's hebben namelijk een internationaal doel en kennen dan ook een aparte regelgeving.

In tegenstelling tot andere juridische vormen (nv, bvba, ...) vereist de oprichting van een vzw geen inbreng van een startkapitaal.

Waarom een vzw oprichten?

De beslissing om een vzw op te richten, heeft in eerste instantie te maken met rechtszekerheid. De vzw biedt immers de mogelijkheid een onderscheid te maken tussen de aansprakelijkheid en het vermogen van de vzw en die van haar leden. Het betreft een autonome juridische structuur met eigen vermogen, eigen verbintenissen en verantwoordelijkheden.

Zodra het project waaraan u werkt, leidt tot rechtshandelingen van een bepaald belang op het stuk van financiën en aansprakelijkheid, kan het passend zijn een vzw op te richten.

Wie stelt de vzw samen?

In eerste instantie moet de vzw tenminste drie leden tellen. Het kan gaan om natuurlijke personen of om rechtspersonen. Er is geen nationaliteitsvoorwaarde vereist.

De wet onderscheidt twee categorieën van leden:

- de vaste leden;
- de toegetreden leden.

Als vast lid verleent de wet u rechten en plichten. U beschikt over de ruimste rechten binnen de vzw, waaronder toegang tot de boekhoudkundige stukken en stemrecht.

Ingeval u een toegetreden lid bent, moeten uw rechten en plichten worden omschreven in de statuten (en niet in een huishoudelijk reglement). De in de wet bepaalde rechten en plichten zijn op u niet van toepassing, behalve indien de statuten daarin voorzien. De vereiste om de rechten en plichten van toegetreden leden in de statuten te omschrijven, geeft de toekomstige toegetreden leden de mogelijkheid om beter in te schatten wat van hen wordt verwacht indien zij zich engageren, aangezien de statuten worden bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Lidmaatschap, uitsluiting en ontslag van een lid

De hoedanigheid van lid wordt u toegekend van zodra u aan de in de statuten gestelde voorwaarden voldoet.

De uitsluiting van een lid kan enkel worden uitgesproken door de algemene vergadering met een twee derde meerderheid van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

Het ontslag van een lid gericht aan de raad van bestuur kan nooit worden geweigerd. Daarentegen kan wel worden geëist dat bepaalde formaliteiten in acht worden genomen. Het is duidelijk dat deze formaliteiten ter zake niet zo zwaar mogen zijn dat zij echte hindernissen zouden vormen voor een ontslag (bijvoorbeeld: een opzegging van twee jaar). Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, wordt geacht ontslag te nemen.

Hoe worden de statuten opgesteld?

Zodra een gemeenschappelijk project is gedefinieerd en de stichtende leden zich willen inschrijven in het kader van een vzw, moeten in eerste instantie statuten worden opgesteld. Zij vormen de grondbeginselen van de organisatie van de vzw.

Volgens de wet moeten bepaalde vermeldingen worden opgenomen. Zij zijn erop gericht informatie te verstrekken aan derden, alsook de organisatie van de vereniging te structureren.

Voor het overige wordt aan de stichtende leden een zeer grote vrijheid gelaten om de leidende beginselen van de vzw te organiseren.

Vorm van de statuten

De statuten moeten schriftelijk worden vastgesteld. Dat kan gebeuren bij een onderhandse akte, dus enkel in aanwezigheid van de stichters, of bij een authentieke akte opgemaakt bij een notaris.

Aantal exemplaren

De wet vereist dat de statuten tenminste in twee exemplaren worden opgemaakt.

Verplichte statutaire vermeldingen

De wet somt de vermeldingen op die verplicht in de statuten moeten worden opgenomen. U vindt ze hieronder beknopt besproken.

Benaming – afkorting ‘vzw’ – ‘valse stichtingen’

- › De benaming van de vzw moet voorkomen in de statuten. U mag die vrij kiezen, maar u moet erover waken dat u geen benaming kiest die al wordt gebruikt door een andere vzw, stichting, internationale vereniging, feitelijke vereniging of vennootschap. De raadpleging van de databank van het Belgisch Staatsblad¹ kan in dit verband een nuttige hulp zijn. (Al biedt de databank niet alle garanties, vooral niet met betrekking tot de namen van feitelijke verenigingen.)
- › De statuten en alle akten uitgaande van de vereniging moeten de termen ‘vereniging zonder winstoogmerk’ of de afkorting ‘vzw’ vermelden.
Er is voorzien in een sanctie tegen de persoon die voor de vereniging zou optreden door middel van een document waarop de vermelding ‘vereniging zonder winstoogmerk’

1. <http://www.just.gov.be> > Belgisch Staatsblad > Rechtspersonen: vzw's, ondernemingen, verenigingen > Referentiedatabank Rechtspersonen

of 'vzw' niet zou voorkomen; in dit geval kan deze persoon persoonlijk aansprakelijk worden geacht voor het geheel of een gedeelte van de verbintenissen van de vereniging.

- › Een vereniging zonder winstoogmerk mag haar benaming niet laten voorafgaan of volgen door de term 'stichting'. De bedoelde vzw's moeten de beschermde term van hun benaming schrappen, anders kunnen zij voor de rechtbank van eerste aanleg worden gedaagd om hen daartoe te verplichten. Iedere betrokken derde, naast het openbaar ministerie, die een echte stichting of nog een gewone particulier zou kunnen zijn, kan dit middel aanwenden.

Maatschappelijke zetel : nauwkeurig adres en gerechtelijk arrondissement

De zetel van een Belgische vzw moet in België gelegen zijn. Toch is het niet verboden dat een vereniging werkzaamheden ontplooit in andere landen.

De wet vereist dat de statuten het adres van de zetel opgeven, alsook het overeenkomstig gerechtelijk arrondissement². De vermelding van het adres in de statuten heeft drie gevolgen:

- de precieze plaats van de vzw moet worden vermeld: gemeente, postcode, straat, huisnummer en gerechtelijk arrondissement;

- de algemene vergadering - het enige orgaan bevoegd om de statuten te wijzigen - kan overgaan tot een wijziging van de zetel. Het is niet toegestaan deze bevoegdheid op te dragen aan de raad van bestuur;
- aangezien de overdracht van zetel een wijziging van de statuten inhoudt, moet deze wijziging worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel van de zetel en worden bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Doel van de vzw

Volgens de wet moet het doel van de vzw op nauwkeurige wijze worden bepaald. Het doel en de activiteiten tot uitvoering van dit doel mogen niet worden verward.

Voorbeeld:

Doel: hulp aan de kinderen in de derde wereld
Activiteiten: organiseren van fondsenwerving, bewustmakingscampagnes, enz...

Leden van de vzw

In de statuten moeten worden opgeven:

- de naam, voornamen, woonplaats, van iedere stichter (natuurlijke persoon);
- de naam van de vennootschap, rechtsvorm (nv, bvba, enz.) en het adres van de zetel van elke stichter (rechtspersoon). De opgave van de maatschappelijke zetel van eventuele

². <http://www.just.fgov.be> > Rechterlijke Orde > Territoriale bevoegdheid

stichtende rechtspersonen mag niet worden verward met de zetel van de vzw die wordt opgericht.

In de statuten moeten ook de voorwaarden en formaliteiten voor de toetreding en de uittreding van leden worden omschreven.

De rechten en plichten van een toegetreden lid moeten worden omschreven in de statuten (en niet in een huishoudelijk reglement).

Algemene vergadering: bevoegdheden, bijeenroeping en communicatie aan de leden

- › De statuten van de vzw moeten de bevoegdheden en de wijze van bijeenroeping van de algemene vergadering, alsook de wijze waarop haar beslissing aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht, vermelden.

De volgende bevoegdheden zijn voorbehouden aan de algemene vergadering (zie ook pagina 16):

- de wijziging van de statuten;
 - de benoeming en de afzetting van de bestuurders;
 - de benoeming en de afzetting van de commissarissen en de bepaling van hun bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend;
 - de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen;
 - de goedkeuring van de begroting en van de rekening;
 - de ontbinding van de vereniging;
 - de uitsluiting van een lid;
 - de omzetting van de vereniging in een vennootschap met sociaal oogmerk;
 - alle gevallen waarin de statuten dat vereisen.
- Er moet worden opgemerkt dat alles wat in de wet of de statuten niet is toegekend aan de algemene vergadering, onder de bevoegdheid van de raad van bestuur valt.
- › De algemene vergadering wordt bijeengeroepen door de raad van bestuur of wanneer een vijfde van de leden dat vraagt. De statuten bepalen de modaliteiten van deze bijeenroeping. De termijn voor een bijeenroeping is tenminste acht dagen.
 - › Het is gebruikelijk dat de vzw een register houdt waarin de beslissingen van de algemene vergadering worden genotuleerd. In de statuten moet worden bepaald hoe de leden hiervan kennis kunnen nemen.

Bestuurders: benoeming, afzetting en bevoegdheden

De statuten moeten regels bevatten over de benoeming, de afzetting en de ambtsbeëindiging van de bestuurders, alsook over de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij worden uitgeoefend (ofwel alleen, ofwel gezamenlijk, ofwel als college). Ook regels over de duur van hun mandaat zijn nodig.

Als de statuten de mogelijkheid bieden aan personen om de vzw te vertegenwoordigen en/of het dagelijks bestuur van de vzw uit te oefenen, zijn ook deze vermeldingen verplicht.

Als in de statuten de benoeming van commissarissen wordt beoogd, moet de wijze van benoeming erin worden opgenomen.

Bijdragen of stortingen ten laste van de leden

Het maximumbedrag van de bijdrage moet worden vermeld in de statuten aangezien het doel erin bestaat de personen die bij de vzw zouden willen aansluiten, in te lichten over de financiële verbintenissen die van hen worden gevraagd.

Gebruik van het vermogen in geval van ontbinding

In de statuten moet opgave worden gedaan van de bestemming van de activa die volgen uit de vereffe-

ning van een vzw. Het moet voor een belangeloos doel worden aangewend. Indien u een goed ter beschikking wenst te stellen van de vzw en het vervolgens wenst terug te winnen, is het aangeraden dit schriftelijk vast te leggen.

Duur van de vzw

De duur van de vzw moet worden opgegeven ingeval deze niet onbeperkt is. Sommige vzw's zijn immers enkel opgericht om de voortzetting van een in de tijd beperkt doel te waarborgen.

De vermelding van de termijn in de statuten, indien hij niet onbeperkt is, biedt een aanvullende waarborg voor de mogelijke medecontractanten.

Wat zijn de sancties als de statuten onvolledig zijn?

De wet sanctioneert de vzw met nietigheid indien de statuten de volgende vermeldingen niet bevatten:

- de naam, het adres en het arrondissement van de zetel van de vereniging;
- de nauwkeurige omschrijving van het doel of van de doeleinden waarvoor zij is opgericht.

Het is ook mogelijk dat de vzw gerechtelijk wordt ontbonden indien haar statuten de bij de wet vereiste vermeldingen niet bevatten.

Welke formaliteiten moet u vervullen na de ondertekening van de statuten?

Neerlegging van de statuten ter griffie van de rechtbank van koophandel

Zodra de statuten van de vzw zijn opgesteld en ondertekend door de stichtende leden, moeten zij deze neerleggen ter griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats waar de zetel van de vzw is gevestigd.

Er moeten ook andere stukken worden neergelegd:

- de akten betreffende de benoeming van de bestuurders;
- en indien nodig, de akten betreffende de benoeming van de personen aan wie

het dagelijks bestuur is opgedragen, van de personen gemachtigd om de vzw te vertegenwoordigen en van de commissarissen.

Bekendmaking van de statuten en van de bestuurders

Bepaalde stukken die zijn neergelegd, moeten verschijnen in het Belgisch Staatsblad³. Het verzoek om bekendmaking gebeurt aan de hand van het ad hoc formulier dat beschikbaar is bij de griffie van de rechtbank van koophandel en op de internetsite van het Belgisch Staatsblad.

De bekendmakingskosten dienen vooraf betaald te worden aan het Belgisch Staatsblad:

- per cheque;
- of per postwissel;
- of per bankoverschrijving of storting op rekening 679-2005502-27 van het Belgisch Staatsblad (CODE BIC/SWIFT: PCHQBEBB – CODE IBAN BE48 6792 0055 0227).

De documenten zijn bestemd voor de griffie van de rechtbank van koophandel. Meer inlichtingen over de formulieren en hoe u die dient in te vullen, vindt u op de internetsite van het Belgisch Staatsblad⁴. U kunt zich ook wenden tot de griffie van de rechtbank van koophandel.

³ http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/form_n.htm

⁴ http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/vzw_2009.pdf

Vervolgens maakt de griffie het verzoek tot bekendmaking over aan het Belgisch Staatsblad.

De wet zegt niets over de termijn tussen de ondertekening van de statuten en de neerlegging ervan bij de griffie van de rechtbank van koophandel, of over de termijn in verband met de betaling. Het is wel zo dat zolang de statuten niet zijn neergelegd bij de rechtbank van koophandel, de vereniging niet over rechtspersoonlijkheid beschikt. Tot de neerlegging wordt ze beschouwd als een 'vereniging in oprichting'.

Register van de leden

De raad van bestuur is belast met de opstelling van het register. Deze verplichting een register op te stellen, heeft enkel betrekking op de vaste leden. De toetredende leden moeten er niet in worden opgenomen. Dit register wordt bijgehouden op de zetel van de vereniging.

Het register van de leden is een chronologische lijst met de naam, voornamen en woonplaats van de leden, of als het rechtspersonen betreft, de naam van de vennootschap, de rechtsvorm en het adres van de zetel. De raad van bestuur moet wijzigingen in de lijst van de leden in het register inschrijven binnen de acht dagen volgend op het tijdstip waarop de raad hiervan in kennis is gesteld.

Alle leden kunnen het register van de leden op de zetel van de vereniging raadplegen. Verenigingen moeten steeds onverwijld toegang verlenen tot het register van de leden wanneer een overheid of gerechtelijke instantie hier om verzoekt. Hetzelfde geldt voor het verstrekken van afschriften of uittreksels.

Ingeval deze verplichting niet wordt nageleefd, voorziet de wet in de opschorting van enige voordeuring in rechte die door de vereniging zou zijn ingesteld.

Wanneer verwerft de vzw de rechtspersoonlijkheid?

Een vereniging krijgt rechtspersoonlijkheid vanaf de dag waarop zij haar statuten en de akten betreffende de benoeming van de bestuurders neerlegt ter griffie van de rechtbank.

De datum waarop de rechtspersoonlijkheid wordt verworven is belangrijk aangezien de vzw vanaf dat tijdstip bestaat als volledig rechtssubject.

Vereniging in wording

Tussen het tijdstip waarop de stichters beslissen een vzw op te richten en het tijdstip waarop deze vzw rechtspersoonlijkheid verwerft, kan een periode verstrijken tijdens welke een bepaald aantal handelingen kunnen worden gesteld (bv. aankoop van materieel, huur van een gebouw, opening van een bankrekening, werving van personeel, enz.).

Volgens de wet kan de vereniging in wording deze verbintenissen aangaan. In dit geval en tenzij anders wordt overeengekomen, zijn zij die dergelijke verbintenissen sluiten daarvoor persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk, behalve indien de vzw:

- rechtspersoonlijkheid verwerft binnen de 2 jaar volgend op het ontstaan van de verbintenis;
- en indien de vzw deze verbintenis bekrachtigt binnen 6 maanden na het verwerven van de rechtspersoonlijkheid.

Ingeval de verbintenissen onder deze voorwaarden zijn opgenomen, worden zij geacht door de vzw te zijn aangegaan vanaf hun ontstaan.

Ondernemingsnummer

Het is de griffie van de rechtbank van koophandel die het ondernemingsnummer toekent aan elke nieuw opgerichte vzw.

Hoe is een vzw georganiseerd?

De vzw bestaat verplicht uit twee organen: de algemene vergadering en de raad van bestuur. In de statuten kan een derde orgaan worden opgericht, te weten de persoon aan wie het dagelijks bestuur wordt opgedragen.

Algemene vergadering

De algemene vergadering bestaat uit alle vaste leden. De andere leden kunnen de vergadering bijwonen indien de statuten daarin voorzien.

Bevoegdheden

Een besluit van de algemene vergadering is vereist voor:

- de wijziging van de statuten;
- de benoeming en de afzetting van de bestuurders;
- de benoeming en de afzetting van de commissarissen en de bepaling van hun bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend;
- de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen;
- de goedkeuring van de begroting en van de rekening;
- de ontbinding van de vereniging;
- de uitsluiting van een lid;

- de omzetting van de vereniging in een vennootschap met sociaal oogmerk;
- alle gevallen waarin de statuten dat vereisen.

De restbevoegdheid is voorbehouden aan de raad van bestuur. De restbevoegdheid kan worden omschreven als de bevoegdheid om enigerlei materie te behandelen die niet is voorbehouden aan een ander orgaan.

Stemrecht

Enkel de vaste leden hebben stemrecht. Zij hebben een gelijk stemrecht in de algemene vergadering. De statuten kunnen evenwel van dit beginsel afwijken door een meervoudig stemrecht in te voeren (bijv. het aantal stemmen afhankelijk van het gewicht van de bijdrage).

Bijeenroepen

De leden moeten tenminste acht dagen voor de algemene vergadering plaats vindt, worden bijeengeroepen. De statuten kunnen voorzien in een langere termijn.

De algemene vergadering wordt bijeengeroepen in de volgende gevallen:

- na beslissing van de raad van bestuur;
- wanneer een vijfde van de leden het vraagt.

In beginsel moeten enkel de vaste leden worden bijeengeroepen, de toegetreden leden worden bijeengeroepen indien de statuten daarin voorzien.

De oproeping moet de agenda bevatten. Elk voorstel, ondertekend door tenminste één twintigste van de leden, wordt op de agenda gebracht. Wanneer de statuten daarin voorzien, is het mogelijk op de algemene vergadering een punt te behandelen dat niet op de agenda stond.

Onderstaande punten moeten evenwel altijd expliciet in de agenda worden opgenomen:

- de wijzigingen van de statuten;
- de uitsluiting van een lid;
- het ontslag van een bestuurder;
- de ontbinding van de vereniging.

Voor de algemene vergaderingen tot wijziging van de statuten is in de wet bepaald dat als er minder dan twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, een tweede algemene vergadering kan worden bijeengeroepen, die kan beslissen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. Deze tweede vergadering moet evenwel worden gehouden ten minste vijftien dagen na de eerste vergadering.

Notulen

De wet voorziet dat de vereniging een register houdt van de beslissingen genomen door de algemene vergadering, dat door alle vaste leden kan worden geraadpleegd.

Raad van bestuur

Het bestuur van de vzw is in handen van de raad van bestuur, terwijl de belangrijke beslissingen door de algemene vergadering worden genomen.

Samenstelling

De raad van bestuur bestaat uit tenminste drie personen. Dit kunnen natuurlijke personen of rechtspersonen zijn, al dan niet leden van de vereniging. Als de vereniging echter slechts drie leden telt, mag de raad van bestuur slechts uit twee personen bestaan. In alle gevallen moet het aantal leden van de raad van bestuur lager zijn dan het aantal leden van de algemene vergadering om zo zelfcontrole te voorkomen.

Wijziging van de samenstelling

Alleen de algemene vergadering kan de bestuurders benoemen en afzetten. Ingeval de samenstelling van de raad van bestuur wordt gewijzigd, moet de akte van wijziging worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophan-

del die ze vervolgens meedeelt aan het Belgisch Staatsblad met het oog op de bekendmaking ervan. Daartoe dient het ad hoc formulier te worden gebruikt.

Bevoegdheden

De raad van bestuur heeft een algemene bevoegdheid inzake het bestuur en de vertegenwoordiging van de vereniging. Bovendien beschikt de raad van bestuur over een restbevoegdheid. De raad van bestuur is bevoegd voor alle aangelegenheden die de wet niet uitdrukkelijk aan de algemene vergadering verleent.

Beperking van de bevoegdheden - taakverdeling

De statuten kunnen de bevoegdheden beperken die aan de raad van bestuur zijn toegekend.

Bijvoorbeeld: Een statutaire bepaling zou het bedrag van de verbintenissen van de vzw die de raad van bestuur kan aangaan, kunnen beperken tot € 25 000.

Dezelfde bepaling biedt de bestuurders ook de mogelijkheid om de taken te verdelen. Dankzij deze mogelijkheid kan binnen de vereniging een onderscheid worden gemaakt tussen de actieve bestuurders en diegene die dat minder zijn.

Bijvoorbeeld: Bij statutaire bepaling kan binnen de raad van bestuur een directieraad worden opgericht, bestaande uit een beperkter aantal bestuurders aan wie bijzondere taken worden toevertrouwd. Het zou kunnen gaan om een comité van twee bestuurders die ermee belast zouden zijn alle administratieve aangelegenheden te beheren (personeel, belastingen, enz.).

Deze bepalingen kunnen evenwel niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet wanneer zij zijn bekendgemaakt. Dit houdt in dat de raad van bestuur aansprakelijk blijft voor alle handelingen gesteld door zijn leden in het kader van zijn algemene bevoegdheid inzake het bestuur van de vereniging, zelfs indien deze bevoegdheid beperkt is of verdeeld is onder zijn leden. De verantwoording van deze niet-tegenwerpbaarheid ligt in de bekommernis om bescherming te bieden aan derden die met een of meer bestuurder(s) verbintenissen zouden aangaan zonder noodzakelijkerwijs te weten dat hun bevoegdheden beperkt zijn, in het geval waarin de bestuurders vervolgens op hun verbintenis zouden terugkomen.

Deze bepalingen kunnen hun nut hebben in de interne orde van de vereniging, behalve op het stuk van de aansprakelijkheid van de bestuurders ten aanzien van de vereniging.

Vertegenwoordiging

De raad van bestuur beschikt over een algemene bevoegdheid inzake de vertegenwoordiging van de vereniging in en buiten rechte.

Bijvoorbeeld: een verbintenis ondertekenen, een rechtsvordering instellen, ...

In de statuten mag de taak inzake de vertegenwoordiging van de vereniging uit handen worden gegeven. Deze opdracht kan worden opgedragen aan een of meer bestuurder(s) of aan een derde.

Deze opdracht kan aan derden worden tegengeworpen indien zij bekendgemaakt is. De delegatie van de vertegenwoordigingsbevoegdheid moet algemeen zijn om aan derden tegenstelbaar te zijn. Dit betekent dat de persoon aan wie de vertegenwoordiging wordt toevertrouwd, geacht wordt te beschikken over alle bevoegdheden inzake de vertegenwoordiging. De derden moeten zich geen zorgen maken over een eventuele beperking die in deze bevoegdheid wordt aangebracht.

Voorbeeld: De raad van bestuur heeft de bevoegdheid inzake de vertegenwoordiging van de vzw opgedragen aan een van zijn bestuurders. Indien de bestuurder de vzw slechts voor enkele handelingen mag vertegenwoordigen, is deze beperking niet tegenwerpbaar aan derden. Dit betekent dat indien hij een handeling stelt voor de vertegenwoordiging die

verder gaat dan deze beperking, deze handeling de vereniging bindt. De raad van bestuur kan deze beperking niet aan derden tegenwerpen om zich van zijn verbintenis te bevrijden. De derden kunnen handelingen aanvoeren die buiten deze beperking gesteld zijn.

Voorzitter

De keuze van de voorzitter is een interne afspraak binnen de vzw, is niet verplicht en moet niet worden neergeschreven in de statuten.

Een minderjarige kan evenwel geen voorzitter zijn of deel uitmaken van de raad van bestuur. Volgens de

principes van het gemeen recht kan een minderjarige namelijk geen verbintenissen aangaan zonder medeondertekening van één van zijn ouders.

Bijzondere mandaten

De mogelijkheden die de wet biedt om de vertegenwoordiging van de vereniging te delegeren en de taken te verdelen doen geen afbreuk aan de mogelijkheid voor de raad van bestuur om bijzondere mandaten toe te kennen voor de uitvoering van enkele van zijn taken.

Bezoldiging - werkgelegenheid

De bijzonderheid van een vzw is dat ze geen winstgevend doel beoogt en dus haar leden niet mag verrijken. In principe is het mandaat van een lid van de raad van bestuur niet bezoldigd. Toch kunnen de statuten of de algemene vergadering bepalen dat de functie van (gedelegeerd) bestuurder wordt bezoldigd. Een excessieve bezoldiging zal evenwel meteen in aanvaring komen met het verbod aan de leden om een stoffelijk voordeel te verschaffen.

Een lid van de raad van bestuur van een vzw mag in diezelfde vzw worden tewerkgesteld. Hij of zij dient zich te houden aan de sociaalrechtelijke en fiscaalrechtelijke wetgeving.

Opdat de bestuurder als werknemer bezoldigd kan worden, dienen twee voorwaarden nageleefd:

- de persoon moet taken uitvoeren die zich onderscheiden van deze die hij uitvoert in het kader van zijn mandaat;
- de taken moet worden uitgevoerd in een ondergeschikte relatie tegenover de vereniging/stichting. Vaak is het dit laatste element waartegen wordt gezondigd.

Bekendmaking

De handelingen betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, moeten worden neergelegd in het dossier van de vereniging en bij uittreksel bekendgemaakt worden in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Deze akten moeten hun naam, hun voornamen, hun woonplaats, hun geboortedatum en -plaats of, als het rechtspersonen betreft, hun naam, hun rechtsvorm, hun ondernemingsnummer en hun zetel vermelden. Het is ook van belang melding te maken van de omvang van de bevoegdheden en de wijze waarop zij worden uitgeoefend, te weten alleen, gezamenlijk of als college.

De opgave van de geboortedatum en -plaats en van het ondernemingsnummer zorgt voor een makkelijk-

kere identificatie van de natuurlijke personen en de rechtspersonen.

Overdracht van het dagelijks bestuur

Als de activiteiten van een vzw een zeker gewicht krijgen, zijn regelmatig een reeks van maatregelen en acties vereist om het dagelijks bestuur van de vereniging te verzekeren. Het kan vervelend en te formeel zijn telkens de raad van bestuur bijeen te roepen om dit te doen. Daarom kan het nuttig zijn dat de raad van bestuur het dagelijks bestuur aan een of meer personen opdraagt.

De statuten kunnen voorzien dat het dagelijks bestuur van de vereniging wordt opgedragen aan een of meer personen, een bestuurder, een lid of een derde.

Bestuurshandelingen

De handelingen van dagelijks bestuur zijn de bestuurshandelingen die de noden van het dagelijks leven van de vereniging niet overstijgen of die zowel wegens hun geringe belang als wegens de nood aan een snelle oplossing geen optreden van de raad van bestuur verantwoorden.

Het verband tussen de geplande handeling en het maatschappelijk doel van de vereniging moet dus geval per geval worden nagegaan.

Statuut van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen

Overeenkomstig de wet heeft de persoon die belast is met het dagelijks bestuur de hoedanigheid van orgaan. Het orgaan onderscheidt zich van de gemachtigde.

De hoedanigheid van orgaan heeft tot gevolg:

- dat het orgaan zijn macht niet moet verantwoorden door middel van een bijzondere volmacht⁵.
 - Voor sommige akten moet de gemachtigde zijn bevoegdheden verantwoorden door middel van een schriftelijke volmacht en soms zelfs aan de hand van een authentieke akte⁶;
- dat het orgaan voor het gerecht mag verschijnen⁷;
- dat de vereniging⁸ aansprakelijk kan worden gesteld voor fouten begaan door het orgaan, terwijl hij die het mandaat verstrekt in beginsel niet aansprakelijk is voor de fouten van de gemachtigden.

Het statuut van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, biedt de betrokkene dus meer veiligheid dan dat van gemachtigde.

Beperking van de bevoegdheden

Net zoals voor de raad van bestuur, gaat de wet uit van het beginsel dat handelingen in het kader van het dagelijks bestuur tegenstelbaar zijn en dat aan het dagelijks bestuur gestelde beperkingen niet tegenstelbaar zijn.

Bepalingen ter beperking van de bevoegdheden van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, zijn niet tegenstelbaar aan derden en zijn alleen van kracht binnen de vereniging. Bijgevolg kunnen derden niet verzoeken om de vernietiging van een

⁵ Art. 46 *Gerechtelijk wetboek (volmacht om een gerechtsbrief bij het postkantoor af te halen)*

⁶ Art. 76, lid 2, van de *hypotheekwet (volmacht om een hypotheek te vestigen)*

⁷ Art. 728 *Burgerlijk wetboek*

⁸ Art. 1382 *Burgerlijk wetboek*

handeling verricht met miskenning van een bevoegdheidsbeperking met betrekking tot het dagelijks bestuur, aangezien deze beperking niet aan hen tegenstelbaar is.

Bijvoorbeeld: de bestuurder heeft bevoegdheden beperkt tot de handelingen A, B en C. Hij stelt een handeling D. Een derde persoon kan niet om de nietigverklaring van handeling D verzoeken omdat hij de bepaling die de handelingen van de bestuurder beperkt tot A, B, en C, niet kan inroepen.

Hetzelfde geldt voor de vereniging die de bevoegdheidsbeperking van een van zijn organen niet kan aanvoeren om zich te bevrijden van de verbintenissen die dit orgaan heeft aangegaan met miskenning van deze beperking.

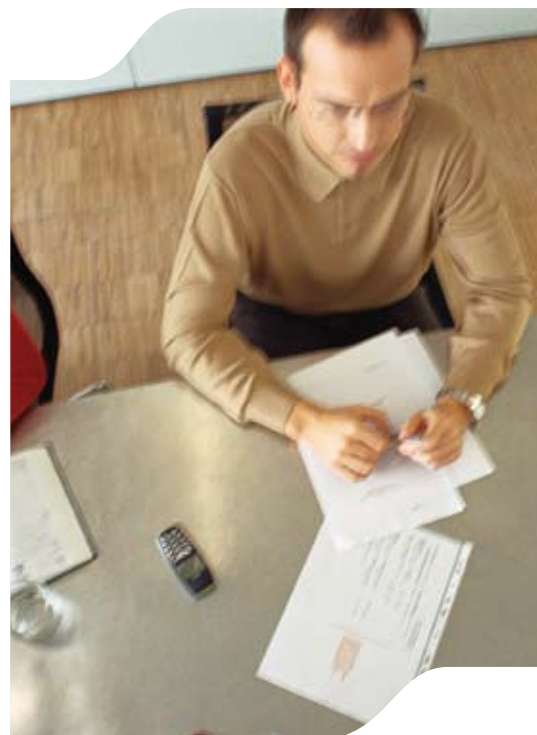
Aantal gedelegeerden

Het dagelijks bestuur kan worden opgedragen aan een of meer personen. In dat geval moet in de statuten worden verduidelijkt of zij alleen, gezamenlijk of als college handelen.

Als de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen alleen mag handelen, betekent dit dat hij de vereniging op geldige wijze kan binden voor dagelijkse bestuurshandelingen, zelfs indien verscheidene personen deze functie uitoefenen.

Het orgaan is collegiaal wanneer overeenkomstig de statuten is beraadslaagd over de handelingen die de vereniging binden.

Het bestuur is gemeenschappelijk als de aanwezigheid van twee of meer bestuurders vereist is om de vereniging te binden.

Bekendmaking

De vereniging is verplicht de akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen neer te leggen ter griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats waar de zetel van de vereniging is gevestigd en bekend te maken in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

In deze akten moeten hun naam, hun voornamen, hun woonplaats, hun geboortedatum en -plaats of, als het rechtspersonen betreft, hun naam, hun rechtsvorm, hun ondernemingsnummer en hun zetel zijn vermeld.

Het is ook van belang melding te maken van de omvang van de bevoegdheden en de wijze van uitoefening: alleen, gezamenlijk of als college.

Hoe kunnen de statuten van een vzw worden gewijzigd?

Wanneer een vzw haar statuten wil wijzigen, moet zij een aantal regels en formaliteiten in acht nemen.

De bevoegdheid om de statuten te wijzigen is uitsluitend voorbehouden aan de algemene vergadering. De raad van bestuur kan slechts wijzigingen voorstellen die alleen de algemene vergadering al dan niet kan goedkeuren.

Bijeenroeping van de algemene vergadering

De algemene vergadering wordt door de raad van bestuur bijeengeroepen. De raad van bestuur kan verplicht worden tot het bijeenroepen ervan op verzoek van tenminste een vijfde van de vaste leden.

De leden moeten tenminste acht dagen voor de datum van de algemene vergadering worden bijeengeroepen. De agenda wordt bij de oproeping gevoegd. De voorgenomen wijzigingen moeten uitdrukkelijk in de oproeping zijn vermeld. De notificatie 'wijziging statuten' volstaat in dit geval geenszins.

Aanwezigheids- en stemquorum

Aanwezigheidsquorum

Opdat een algemene vergadering op geldige wijze een beslissing kan nemen over een statutenwijziging, moet ten minste twee derde van de vaste leden op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. In de statuten kan een strenger quorum zijn bepaald. Ingeval dat quorum evenwel niet wordt bereikt, kan een tweede algemene vergadering worden bijeengeroepen, die kan beraadslagen en besluiten, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. Er moeten tussen de twee vergaderingen ten minste 15 dagen zitten.

Stemquorum

Om een statutenwijziging te kunnen aannemen is tenminste twee derde van de stemmen vereist. Indien de wijziging betrekking heeft op het doel van de vzw, is het vereiste stemquorum vier vijfde. Hetzelfde aantal is vereist in geval van ontbinding. In alle gevallen kunnen de statuten voorzien in een strenger quorum.

Publicatie

Zodra de statutenwijziging(en) is (zijn) aangenomen door de algemene vergadering, moet(en) zij worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel. Tegelijk moet een gecoördineerde tekst van de statuten naar aanleiding van de wijziging ervan worden neergelegd.

De griffie van de rechtbank van koophandel deelt de statutenwijziging mee aan het Belgisch Staatsblad met het oog op de bekendmaking ervan. Daartoe moet de vzw de inhoud van de wijzigingen noteren op het ad hoc formulier dat beschikbaar is bij de griffie van de rechtbank van koophandel en op de internetsite van de FOD Justitie⁹.

⁹ http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/form_n.htm

Welke boekhoudkundige verplichtingen hebben vzw's?

Er is een onderscheid tussen twee categorieën vzw's, die beide specifieke verplichtingen hebben.

De 'grote' vzw's zijn die welke beantwoorden aan twee van de volgende drie criteria:

- vijf werknemers;
- € 250 000 aan ontvangsten;
- vermogen van € 1 000 000.

Die verenigingen moeten dezelfde soort boekhouding voeren als een handelsvennootschap.

De overige vzw's zijn 'klein' (bijvoorbeeld: twee werknemers en € 20 000 aan ontvangsten, geen enkele werknemer en zeer kleine ontvangsten). Zij voeren een 'debet-krediet'-boekhouding op grond van een model.

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen, opgericht bij de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van ondernemingen, is ook bevoegd voor de verenigingen zonder winstoogmerk. De Commissie kan worden geraadpleegd door de verenigingen zonder winstoogmerk en door de boekhoudkundige beroepsbeoefenaars die hen adviseren over algemene interpretatievragen met betrekking tot de boekhoudkundige bepalingen uit de wetgeving.

Federale Overheidsdienst Economie

Commissie voor Boekhoudkundige normen

Koning Albert II- laan, 16

1000 BRUSSEL

Tel.: 02 277 61 74

E-mail: cnc.cbn@cnc-cbn.be

OPGELET

De wet is niet van toepassing op de vzw's die reeds aan boekhoudkundige verplichtingen onderworpen zijn volgens een bijzondere wet, op voorwaarde dat die verplichtingen gelijkwaardig zijn aan die omschreven in de wet. Deze beoordeling wordt gedaan door de vzw.

Bijvoorbeeld:

- koninklijk besluit van 14 augustus 1987 tot bepaling van de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel voor de ziekenhuizen;
- besluit van de Franse Gemeenschap van 12 maart 1987 betreffende de erkenning van en de toekenning van toelagen aan de personen en diensten belast met de begeleiding van maatregelen voor de jeugdbescherming;

- decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 19 april 1995 betreffende een subsidieregeling voor instellingen voor volkswontwikkingswerk.

Goedkeuring van de rekening

De goedkeuring van de rekening is een bevoegdheid die voorbehouden is aan de algemene vergadering. De raad van bestuur moet de jaarrekening ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering. Dat moet ieder jaar gebeuren, ten laatste zes maanden na afsluitingsdatum van het boekjaar. De raad van bestuur moet de begroting van het volgende boekjaar eveneens ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering

Bekendmaking van de rekening

De kleine vzw's moeten jaarlijks hun jaarrekening neerleggen ter griffie van de rechtbank van koophandel. Het niet neerleggen van de rekening gedurende drie opeenvolgende boekjaren kan de ontbinding van de vzw tot gevolg hebben.

De rekening van de grote vzw's wordt binnen 30 dagen na de goedkeuring ervan bij de Nationale Bank van België neergelegd.

Aanwijzing van de rekeningcommissarissen

De vzw's moeten rekeningcommissarissen of leden van het Instituut van Bedrijfsrevisoren aanwijzen wanneer meer dan 100 werknemers hebben of voor twee van de volgende drie criteria onderstaande cijfers te boven gaan:

- 50 werknemers;
- € 6 250 000 aan ontvangsten;
- een balans van € 3 125 000.

De overige vzw's kunnen rekeningcommissarissen aanwijzen. Het betreft een mogelijkheid, geen verplichting.

Hoe is het vermogen van de vzw geregeld?

In de wet wordt het bezit van roerende en onroerende goederen door een vzw niet beperkt. Het is nochtans belangrijk dat voornoemd bezit verband houdt met het doel van de vereniging en niet ertoe strekt de leden ervan rechtstreeks te verrijken.

Bij overschrijding van het bedrag van € 100 000¹⁰ voorziet de wet in een procedure op grond waarvan de schenkingen en de legaten die betrekking hebben op een roerend of een onroerend goed moeten gemachtigd worden door de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger.

De wet voorziet in een stelsel van stilzwijgende machtiging: indien de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger niet reageert binnen een termijn van drie maanden te rekenen van het aan hem gericht verzoek tot machtiging, wordt de schenking of het legaat geacht te zijn gemachtigd.

De handgiften (overhandigingen van hand tot hand) en de (bank)overschrijvingsgiften behoeven evenwel geen machtiging, en dit ongeacht het bedrag ervan.

Machtigingsprocedure

Wanneer de vzw een schenking of een legaat ontvangt waarvan de waarde € 100 000 overschrijdt, dient een verzoek tot machtiging gericht te worden aan de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger.

Dit verzoek dient de volgende stukken te bevatten:

- een verklaring, ondertekend door de notaris die de akte opmaakt, met vermelding van:
 - de precieze identiteit van de schenker/van de overleden persoon, evenals de datum van overlijden van deze laatste;
 - de precieze identiteit van de begunstigde vereniging(en) zonder winstoogmerk, met inbegrip van het ondernemingsnummer;
 - het gegeven dat de nettowaarde, te weten de waarde na afhouding van successierechten, diverse kosten en honoraria, van de schenking/ van het legaat meer bedraagt dan € 100 000¹⁰;

¹⁰ De netto-waarde wordt hier beoogd: d.i. de waarde van de schenking of het legaat na afhouding van registratierechten, successierechten, diverse kosten en honoraria.

- een afschrift, eensluidend verklaard door de perso(o)n(en) die statutair gemachtigd zijn, van de beraadslaging van de raad van bestuur van de vzw waarin om het volgende wordt verzocht:
 - hetzij de machtiging om de schenking definitief aan te nemen. Deze beslissing moet plaatsvinden na de akte van schenking;
 - hetzij de machtiging om het legaat aan te nemen;
- een certificaat afgegeven door de griffier van de rechtbank van koophandel van de zetel van de vzw als bewijs van de neerlegging van de jaarrekeningen van die vereniging sedert de oprichting ervan of, indien zij langer dan 3 jaar bestaat, van de neerlegging van de jaarrekeningen die betrekking hebben op de laatste 3 boekjaren.

Alle nuttige inlichtingen aangaande deze procedure en de over te leggen stukken kunt u verkrijgen bij de:

Federale Overheidsdienst Justitie

Directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden

Dienst Burgerlijk Vermogensrecht – Cel Giften en Legaten

Waterloolaan 115

1000 Brussel

Tel.: 02 542 65 11

E-mail: Burgerlijke.Wetgeving@just.fgov.be

Een gift fiscaal aftrekken

Alleen bij ministeriële beslissing of bij koninklijk besluit erkende vzw's kunnen een schenker een fiscaal attest verstrekken waarmee hij op zijn belastingaangifte het bedrag van zijn schenking aan de vzw kan aftrekken.

De erkenning van vzw's hiertoe is een bevoegdheid die bij de FOD Financiën ligt. Meer details over de procedure vindt u op de site van Financiën www.fiscus.fgov.be.

U kunt het best informatie inwinnen bij de:

Federale Overheidsdienst Financiën

Administratie van de Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit

North Galaxy - Koning Albert II-laan 33 bus 25

1030 Brussel

Tel.: 02 576 23 69

Fax: 02 579 52 59

Wanneer en hoe kan een vzw worden ontbonden en vereffend?

De ontbinding van een vzw kan vrijwillig of gerechtelijk zijn.

Vrijwillige ontbinding

De leden van een vzw kunnen vrijwillig beslissen de vzw te ontbinden.

Alleen de algemene vergadering kan beslissen over de ontbinding van de vzw. Om op geldige wijze een beslissing te kunnen nemen, moet tenminste twee derde van de leden van de algemene vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Indien dat niet het geval is, kan een nieuwe algemene vergadering worden bijeengeroepen, die niet binnen een termijn van 15 dagen mag worden gehouden. Deze tweede vergadering kan een beslissing nemen, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden.

De beslissing van de algemene vergadering moet worden genomen met vier vijfde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

De algemene vergadering moet de vereffenaar(s) aanwijzen. De vereffenaar(s) heeft (hebben) tot taak het passief van de vzw aan te zuiveren en het actief ervan te gelde te maken.

Uitzonderlijk kan tot ontbinding van de vereniging en afsluiting van de vereffening worden besloten in één akte, wanneer de vzw bij de ontbinding noch activa, noch passiva bezit. In dit geval moet geen vereffenaar worden aangesteld.

Gerechtelijke ontbinding

De gerechtelijke ontbinding vindt plaats ingevolge de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg.

Oorzaken van gerechtelijke ontbinding zijn

- de vereniging is niet in staat haar verbintenissen na te komen;
- de vereniging wendt haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor andere doelen aan dan die waarvoor zij is opgericht;
- de vereniging handelt in ernstige mate in strijd met de statuten, de wet of de openbare orde;
- de vereniging heeft gedurende drie opeenvolgende boekjaren geen jaarrekening neergelegd;
- de vereniging telt minder dan drie leden.

Verloop van de procedure

Elke belanghebbende kan bij de rechtbank van eerste aanleg een verzoek tot ontbinding van een vzw indienen. De rechtbank kan de handeling waarop de eis tot ontbinding is gegrond vernietigen, ook indien zij die eis afwijst.

De rechtbank moet de vereffenaar(s) aanwijzen. De vereffenaar(s) heeft (hebben) tot taak het passief van de vzw aan te zuiveren en het actief ervan te gelde te maken.

Bestemming van het vermogen

Het vermogen dat na de vereffening van de vzw eventueel overblijft, mag niet onder de leden worden verdeeld. Het moet worden aangewend voor een belangeloos doel. Dat doel moet in de statuten zijn bepaald.

Bekendmaking

De beslissingen in verband met de ontbinding, de vereffening en de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars moeten worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel.

Hoe is de aansprakelijkheid geregeld?

De vzw-wet voorziet in een stelsel van beperkte aansprakelijkheid. Zoals bij aanvang al gezegd, gaat het om een belangrijk verschil in vergelijking met de feitelijke vereniging. Uiteraard is slechts sprake van beperkte aansprakelijkheid op voorwaarde dat de vzw op geldige wijze is opgericht.

Binnen een vzw valt het aansprakelijkheidsstelsel uiteen in drie elementen: de aansprakelijkheid van de leden, die van de bestuurders en in voorkomend geval die van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, en die van de vzw zelf.

Aansprakelijkheidsrisico van de vereniging

De vereniging is aansprakelijk voor de fouten die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden of aan de organen waardoor zij handelt.

Anders gesteld, wanneer werknemers of leden van de raad van bestuur of van de algemene vergadering namens de vereniging handelen, kunnen zij niet persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Enkel de vereniging kan aansprakelijk worden gesteld.

Aansprakelijkheidsrisico van de leden

De leden van een vzw zijn in hun hoedanigheid van lid slechts beperkt aansprakelijk. Dit betekent dat hun persoonlijke aansprakelijkheid, en dus hun eigen vermogen, niet in het gedrang kan komen door handelingen van de vzw.

Op het beginsel van beperkte aansprakelijkheid van de leden bestaan evenwel een aantal uitzonderingen:

- de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid is voorzien voor de personen die in naam van een vereniging in wording een verbintenis zijn aangegaan indien die vereniging geen rechtspersoonlijkheid verkrijgt binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis of indien de vereniging binnen zes maanden na het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid de verbintenis niet bekrachtigt;
- een persoon die optreedt in naam van een vereniging die in haar stukken haar naam, de afkorting 'vzw' of het adres van haar zetel niet heeft vermeld, kan persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor alle of voor een gedeelte van de door de vereniging aangegane verbintenissen.

De wet bepaalt dezelfde sanctie in geval van een vzw in vereffening.

Ten slotte moet erop worden gewezen dat de beperkte aansprakelijkheid van de leden van een vzw geen absoluut beginsel is op grond waarvan zij zijn vrijgesteld van alle aansprakelijkheid. Het lid van een vzw dat door zijn schuld aan een ander schade veroorzaakt, moet die schade vergoeden¹¹.

Aansprakelijkheidsrisico van de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen

In de wet is voor de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen dezelfde aansprakelijkheidsregeling bepaald. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en voor de fouten in hun bestuur.

Ook hier moet worden beklemtoond dat die beperkte aansprakelijkheidsregeling de begunstigen niet ontslaat van de beginselen inzake het gemene aansprakelijkheidsrecht¹².

¹¹. Art. 1382 Burgerlijk wetboek, *gemene aansprakelijkheidsrecht*

¹². Art. 1382 Burgerlijk wetboek

Referentieteksten

- › Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.
 - › Koninklijk besluit van 2 april 2003 tot vaststelling van de termijnen voor de inwerkingtreding van de wet van 27 juni 1921, gewijzigd bij de wet van 2 mei 2002.
 - › Koninklijk besluit van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en van private stichtingen.
 - › Koninklijk besluit van 26 juni 2003 betreffende vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en internationale verenigingen zonder winstoogmerk.
 - › Ministerieel besluit van 30 juni 2003 betreffende de bekendmakingskosten van akten en schikken van vennootschappen, ondernemingen en stichtingen.
 - › Koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen.
 - › Koninklijk besluit van 8 oktober 2004 tot uitvoering van artikel 19bis, derde lid, van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.
 - › Ministerieel besluit van 14 april 2005 tot uitvoering van de artikelen 16, 33 en 54 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.
 - › Koninklijk besluit van 31 mei 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en van private stichtingen en tot de vaststelling van de datum van inwerkingtreding bepaald in artikel 290 van de Programmawet van 27 december 2004.
- Deze documenten zijn beschikbaar:
- op de website van de FOD Justitie: www.just.fgov.be - Rechtsbronnen – Geconsolideerde wetgeving (vakje voor afkondiging met 27-06-1921 invullen);
 - op verzoek bij het Belgisch Staatsblad (Leuvenseweg 42 te 1000 Brussel).

Dienst Communicatie en Documentatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel
Tel.: 02 542 65 11
www.just.fgov.be